

SİRKÜLER 2015/29

Sayın Yetkili;

Kamuoyunda Torba Kanun olarak bilinen "6645 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun " 23/04/2015 tarihli, 29335 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

6645 sayılı Kanunla 4447 Sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu, 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası, 4857 Sayılı İş Kanunu, 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda yapılan düzenlemelerin başlıcaları aşağıdadır.

1. 4447 Sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nda Yapılan Düzenlemeler:

a) Tehlikeli ve çok tehlikeli işlerle ilgili mesleki yeterlilik belge ve sınav ücretlerinin İşsizlik Sigortası Fonu tarafından karşılanacaktır.

Kanuna eklenen Ek 3. madde uyarınca, tehlikeli ve çok tehlikeli işlerden olup, Bakanlıkça çıkarılacak tebliğlerde belirtilen mesleklerde, 5544 sayılı Meslekî Yeterlilik Kurumu Kanunu kapsamında yetkilendirilmiş sınav ve belgelendirme kuruluşlarının gerçekleştireceği sınavlarda başarılı olan kişilerin **31/12/2017 tarihine kadar belge masrafı ile sınav ücreti,1/1/2018 tarihinden 31/12/2019 tarihine kadar ise belge masrafı ile sınav ücretinin yarısı İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacaktır.**

İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanan bu desteklerden kişiler bir kez yararlanabilecektir.

Bu düzenlememe, 6645 sayılı Kanun'un yayım tarihi olan **23/04/2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir.**

b) Çok tehlikeli sınıftaki işyerlerine işsizlik sigortası prim teşviki.

Kanuna eklenen Ek 3. maddeye göre; çok tehlikeli sınıfta yer alıp 10'dan fazla çalışanı bulunan ve ayrıca üç yıl içinde ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan iş kazası meydana gelmeyen işyerlerinde **çalışanların işsizlik sigortası işveren payı (%2) teşvik olarak bir sonraki takvim yılından geçerli olmak üzere ve üç yıl süreyle % 1 olarak alınacaktır.**

Bu teşvik uygulamasına, ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan iş kazası meydana gelmesi hâlinde takip eden aydan itibaren son verilecektir. Bu düzenlemedeki şartları tekrar yerine getiren işverenler talep etmeleri halinde teşvikten yeniden yararlanabileceklerdir.

Çalışan sayısının tespitinde, işverenlerin Türkiye genelindeki çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalıştırdıkları toplam işçi sayısı dikkate alınacaktır.

Diğer taraftan, ilgili teşvikten yararlanıyorken ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan iş kazası meydana gelmesi halinde, bu iş kazalarını bildirmeyen işverenler, iş kazasının meydana geldiği tarihten itibaren yararlandıkları işsizlik sigortası primlerini yasal faizi ile birlikte geri ödeyecek ve ayrıca beş yıl süre ile teşvik yasağı uygulanacaktır.

Bu düzenlememe, 6645 sayılı Kanun'un yayım tarihi olan **23/04/2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir.**

c) Yersiz yararlanılan 6111 sayılı Kanun prim teşviklerinin tahsilinde gecikme zammı uygulanmayacaktır.

Kanuna eklenen geçici 14. madde uyarınca, 6111 sayılı Kanunla eklenen 4447 sayılı Kanunun geçici 10. uncu maddesi ile sağlanan sigorta primi desteğinden, **2015 /Nisan ayı ve öncesine ilişkin** olarak ortalama sigortalı sayısının yanlış hesaplanması sebebiyle yersiz yararlandığı tespit edilen işverenlerin, yersiz yararlanılan teşvik tutarları geri alınırken sadece anapara geri alınacak olup, gecikme cezası ve gecikme zammı tahsil edilmeyecektir.

Bu düzenlemenin yayınlandığı 23 Nisan 2015 tarihinden önce sigorta primi teşvikinden yersiz yararlandığı tespit edilip tahsil edilen primlere ait gecikme cezası ve gecikme zamları işverene iade veya borçlarına mahsup edilmeyecektir.

Bu düzenlememe, 6645 sayılı Kanun'un yayım tarihi olan **23/04/2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir.**

d) İş-Kur İşbaşı Eğitim Programlarını bitirenlerin istihdam edilmesine bağlı sigorta primi teşviki getirilmiştir.

Kanuna eklenen geçici 15. madde uyarınca, 18 yaşından büyük, 29 yaşından küçük olup, Türkiye İş Kurumu tarafından **31 Aralık 2016 tarihine kadar başlatılan işbaşı eğitim programlarını tamamlayanlardan;**

1- Programının bitimini müteakip en geç 3 ay içinde, programı tamamladıkları meslek alanında özel sektör işverenleri tarafından 5510 sayılı Kanunun 4/1-a maddesi (SSK) kapsamında işe alınması ve

2- İşe alındıkları yıldan bir önceki takvim yılında işyerinden bildirilen aylık prim ve hizmet belgelerindeki sigortalı sayısının ortalamasına ilave olması şartıyla,

işe alınan işçilerin sigorta primleri, işveren hissesindeki **5 puanlık prim teşviki uygulandıktan sonra kalan kısmının prime esas kazanç alt sınırı (brüt asgari ücret) üzerinden hesaplanan işveren hisselerine ait kısmı İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacaktır.**

Bu teşvik, işe alınan işyerinin imalat sanayi sektöründe faaliyet göstermesi hâlinde **42 ay, diğer sektörlerde ise 30 ay süreyle, 30 Haziran 2015 tarihine kadar başlayan işbaşı eğitim programlarının katılımcıları için ise, bu süreler 6 ay ilave edilecektir.**

Kapsama giren sigortalının işe alındığı işyerinden dolayı SGK'ya prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcu bulunmaması gerekiyor.

Yapılan kontrol ve denetimlerde, kayıtsız işçi çalıştırıldığı, yani çalıştırdığı kişileri sigortalı olarak bildirmediği tespit edilirse, işverenler bir yıl süreyle sağlanan teşvikten yararlanamayacaktır.

8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa ve uluslararası anlaşma hükümlerine istinaden yapılan alım ve yapım işleri ile 4734 sayılı Kanundan istisna olan alım ve yapım işlerine ilişkin işyerleri, **sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanlar ve yurt dışında çalışan sigortalılar hakkında bu hükümler uygulanmayacaktır.**

Ayrıca, İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanan prim tutarları, gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında **gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmayacaktır.**

Bu düzenlememe, 6645 sayılı Kanun'un yayım tarihi olan **23/04/2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir.**

2. 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda Yapılan Düzenlemeler:

a) Bağ-kur Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP) oranı düşürülmüştür.

6645 sayılı Kanununun 45. maddesi ile "5510 sayılı Kanununun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde yer alan "%15'i" ibaresi "%10'u" şeklinde değiştirilmiştir.

Bu düzenleme uyarınca, yaşlılık aylığı almakta iken 5510/4-b (Bağ-Kur) kapsamında Limited Şirket ortağı ve Anonim Şirket yönetim kurulu üyesi olan veya kendi adına işyeri açanların almakta oldukları **emekli aylıklarından %15 yerine, %10 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilecektir.**

Bu düzenleme, **2015/Temmuz ayından itibaren** uygulanacaktır.

b) Bağ-Kur'lular yanlarında çalıştırdıkları kişilerden daha az prim ödeyebilecektir.

6645 sayılı Kanununun 46. maddesi ile "5510 sayılı Kanununun 80 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu düzenleme uyarınca, 4/b (Bağ-Kur) sigortalısı olan işverenler seçtikleri SPEK kazanç tutarı yanlarında çalıştırdıkları 4/a (SSK) kapsamındaki sigortalıların SPEK tutarı ile kıyaslanmayacak, dolayısıyla asgari ücretten az olmamak üzere 4/a (SSK) kapsamındakilerden daha az veya çok olabilecektir. Dolayısıyla 4/1-b' ye tabi olan sigortalılar, yanında çalıştırdığı işçinin prime esas kazancından daha düşük bir kazanç üzerinden (brüt asgari ücretten düşük olmamak kaydı ile) prim ödeyebileceklerdir.

Bu düzenlemenin yürürlük tarihi 01/10/2008 olarak belirlendiğinden, kıyaslama nedeniyle geçmiş dönem için prim borcu çıkarılan gerçek kişi Bağ-Kur'luların bu suretle borçları silinmiş olacaktır.

c) 12 aydan fazla borcu olan Bağ-kur'luların sigortalılıkları durdurulmak suretiyle borçları silinecektir.

6645 sayılı Kanununun 56 ncı maddesi ile 5510 sayılı Kanuna geçici 63. madde eklenmiştir.

Bu düzenleme uyarınca, kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlarla tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan, SGK'ya kayıt ve tescil yapıldığı halde **2015/Nisan ayı sonu itibariyle 12 ay ve daha süreye ilişkin prim borcu bulunanlardan, 1 Mayıs 2015 tarihinden itibaren üç ay içinde borçlarını ödemeyen veya yapılandırmayanların borçları ve bu borçlarına ait sigortalılıkları durdurulacaktır.** Bunun için kişilerin başvuru zorunluluğu bulunmamakta olup, borçlarını ödememeleri veya yapılandırmamaları durumunda kurum tarafından re'sen durdurulmaktadır.

Durdurulan süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilmeyecek ve bu sürelerle ilişkin prim borçları için icra takibi yapılmayacaktır.

Sigortalılıkları durdurulanlardan 5510/4-b (Bağ-Kur) kapsamında çalışmaya devam edenlerin sigortalılıkları 01.05.2015 tarihi itibarıyla yeniden başlatılacaktır. Sonraki bir tarihte, talep edilmesi halinde durdurulan sigortalılık sürelerinin tamamı, SGK tarafından **tebliğ edilecek prim borcu üç ay içinde ödenmek kaydıyla** sigortalılık süresinden saydırılabilecektir.

Ayrıca, sigortalılıkları durdurulanlar ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişiler hakkında **1/1/2012 ile 23.04.2015 tarihleri arasında durdurulan süreler için genel sağlık sigortası hükümleri uygulanmayacaktır.**

Bu düzenleme, 6645 sayılı Kanun'un yayım tarihi olan **23/04/2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir.**

3. 4857 Sayılı İş Kanunu'nda Yapılan Düzenlemeler:

a- Yer altı maden işlerinde çalışan işçilerin çalışma süresi yeniden düzenlenmiştir.

Kanunun 63. maddesinde yapılan değişiklikle, yer altı maden işlerinde çalışan işçilerin çalışma süresi günde en çok yedi buçuk, haftada en çok otuz yedi buçuk saat olacaktır.

b) Turizm, özel güvenlik ve sağlık hizmeti yürütülen işlerde yedi buçuk saatin üzerinde gece çalışması yaptırılabilir.

Kanunun 69. maddesinde yapılan değişiklikle, turizm, özel güvenlik ve sağlık hizmeti yürütülen işlerde işçinin yazılı onayının alınması şartıyla yedi buçuk saatin üzerinde gece çalışması yaptırılabilir.

c) Ölüm ve doğum mazeret izinleri yeniden düzenlenmiştir.

4857 Kanuna Ek 2. madde ile işçiye; evlenmesi veya evlat edinmesi ya da ana veya babasının, eşinin, kardeşinin, çocuğunun ölümü hâlinde **üç gün**, eşinin doğum yapması hâlinde ise **beş gün** ücretli izin verilecektir.

Ayrıca, işçilerin en az yüzde yetmiş oranında engelli veya süreğen hastalığı olan çocuğunun tedavisinde, hastalık raporuna dayalı olarak ve çalışan ebeveyninden sadece biri tarafından kullanılması kaydıyla, bir yıl içinde toptan veya bölümler hâlinde on güne kadar ücretli izin verilecektir.

4. 6331 Sayılı İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu'nda Yapılan Düzenlemeler:

a) İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarının eksiklikleri işverene yazılı olarak bildirme yükümlülüğü.

Kanunun 8. maddesinde yapılan değişiklikle, işverene iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda rehberlik ve danışmanlık yapmak üzere görevlendirilen işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı, görev aldığı işyerinde göreviyle ilgili mevzuat ve teknik gelişmeleri göz önünde bulundurarak iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili eksiklik ve aksaklıkları, tedbir ve tavsiyeleri belirleyip işverene yazılı olarak bildirme" yükümlülüğü getirilmiştir. Eksiklik ve aksaklıkların düzeltilmesinden, tedbir ve tavsiyelerin yerine getirilmesinden işveren sorumludur.

b) Ölümlü iş kazası sebebiyle kamu ihalelerine katılma yasağı.

Kanuna eklenen 25/A maddesi ile ölümlü iş kazası meydana gelen maden işyerlerinde kusuru yargı kararı ile tespit edilen işverene mahkeme tarafından iki yıl süreyle kamu ihalelerine katılma yasağı getirilmiştir.

c) Ölümlü iş kazası sebebiyle kamu ihalelerine katılma yasağı.

Kanunun İdari para cezaları ve uygulanması başlıklı 26. maddesinde değişiklikler ve ilaveler yapılmıştır.

Buna göre;

- Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri alması yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene, her bir aykırılık için çalışan başına ayrı ayrı 500- TL,

- İşveren, işin durdurulması sebebiyle işsiz kalan çalışanlara ücretlerini ödemekle veya ücretlerinde bir düşüklük olmamak üzere meslek veya durumlarına göre başka bir iş vermekle yükümlüdür. Bu yükümlüğünü

yerine getirmeyen işverene ihlale uğrayan her bir çalışan için 1.000-TL, aykırılığın devam ettiği her ay için aynı miktar,

- Çalışanlarına, standartlara uygun ve CE işaretli kişisel koruyucu donanım temin etmeyen işverenlere çalışan başına 500- TL,

- Yer altı maden işletmelerinde çalışanların buldukları yeri ve giriş çıkışlarını gösteren takip sistemini kurmayan işverenlere çalışan başına 500- TL, (01.01.2016 tarihinden itibaren uygulanacaktır) idari para cezası uygulanacaktır.

Bu maddede belirtilen idari para cezaları;

a) Ondan az çalışanı bulunan işyerlerinden;

- 1) Az tehlikeli sınıfta yer alanlar için aynı miktarda,
- 2) Tehlikeli sınıfta yer alanlar için yüzde yirmi beş oranında artırılarak,
- 3) Çok tehlikeli sınıfta yer alanlar için yüzde elli oranında artırılarak,

b) On ila kırk dokuz çalışanı bulunan işyerlerinden;

- 1) Az tehlikeli sınıfta yer alanlar için aynı miktarda,
- 2) Tehlikeli sınıfta yer alanlar için yüzde elli oranında artırılarak,
- 3) Çok tehlikeli sınıfta yer alanlar için yüzde yüz oranında artırılarak,

c) Elli ve daha fazla çalışanı bulunan işyerlerinden;

- 1) Az tehlikeli sınıfta yer alanlar için yüzde elli oranında artırılarak,
 - 2) Tehlikeli sınıfta yer alanlar için yüzde yüz oranında artırılarak,
 - 3) Çok tehlikeli sınıfta yer alanlar için yüzde iki yüz oranında artırılarak,
- uygulanacaktır.